

Maa- ja metsätalousministeriö

Kalastuslain täsmentäminen tammukan pyynnin osalta

Kalastusta koskeva lainsäädäntö estää tammukan eli ei-vaeltavan taimenen kalastamisen käytännöllisesti katsoen koko Suomessa. Erityisen ongelmallinen tilanne on Lapissa, jossa pyyntimuoto on biologisesti perusteltua ja kestävä. Tammukanpyynti on kuulunut Lapissa luontevana osana kalastukseen ja paikalliseen eräkulttuuriin, minkä vuoksi sitä ei mielletä laittomaksi, vaikka se onkin nyt kiellettyä ja ainakin tulkinnallista uudistuksessa kalastuslakiin jääneestä epätarkkuuksista johtuen. Kyse on myös lappilaisten perinteisistä kulttuurillisista ja historiallisista oikeuksista ja elämäntavasta. Tilanne vaatii korjaamista siten, että kalastuslain po. asiaa käsitteleviä säädöksiä muutetaan.

Itä-Lapin kuntayhtymä esittää Maa- ja metsätalousministeriölle, että se käynnistää ei-vaeltavan taimenen eli tammukan kalastusta koskevien säädösten osalta kalastuslain täsmennystyön, joka tuloksena lain säädösten mukaan ei-vaeltavan taimenen eli tammukan pyytäminen on sallittua.

Tammukan pyynnistä on kirjoitettu voimassa olevaan Kalastusasetuksen 2.2 § seuraavasti:

3) sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä, pyydetty taimen enintään 45 senttimetriä.

Asetuksessa on tarkoitettu sen laatimisvaiheessa, että tammukkaa voi pyytää edellä mainitusti purosta tai lammesta, josta pienikokoiset taimenet eivät vaella mihinkään - eli alle 45 cm mittaista taimenta, joka ei vaella syystä tai toisesta latvavesiltä mihinkään, saa pyytää. Esteen ei tarvitse olla fyysinen este, vaan kyse on myös kalan omasta vaelluksesta. Tämän on ilmoittanut MMM:ssä asetuksen valmistellut virkamies Eija Kirjavainen ennen asetuksen hyväksymistä Ministereille Jari Lindström ja Kimmo Tiilikainen sekä kansanedustaja Kalatalouden keskusliiton puheenjohtaja Eeva-Maria Maijalalle.

Asetuksen vaikean sanamuodon vuoksi ovat viranomaiset ottaneet kuitenkin eri tulkinnan eli että este tulee olla konkreettinen fyysinen este.

Asetuksen sanamuotoa tai virallista tulkintaa tulee täsmentää siten, että tammukkaa saa pyytää vesistöistä, josta pienikokoinen taimen eli tammukka ei vaella

Jotta asetusta tulkitaan sen alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti niin asetusmuutos voisi kuulua seuraavasti:

3) sellaisesta purosta tai lammesta, JOSTA KALA EI VAELLA, pyydetty taimen enintään 45 senttimetriä.

Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien määrityksille paikallisista vaeltamattomista taimenkannoista on nyt saatu tieteellinen näyttö ruotsalais-suomalaisen EMRA-hankkeessa, jossa selvitettiin mm. Kemijoen vesistön taimenen geneettistä monimuotoisuutta yli viidentuhannen näytteen avulla. Tulosten mukaan Kemijoen vesistön eri jokien latvavesissä ja purojen ala- ja yläosilla esiintyy geneettisesti toisistaan selvästi eriytyneitä paikallisia tammukkakantoja. Nämä tammukkakannat eivät ole sekoittuneita muiden alueiden kantoihin, mikä osoittaa, että kalat viettävät koko elinkiertonsa kotipuroissaan. Ne eivät vaella järveen tai mereen, vaikka vaellusyhteys olisi olemassakin. Vastaavia alkuperäisiä paikallisia tammukkakantoja esiintyy Tornion-Muonionjoen, Paatsjoen ja Tenojoen vesistöissä.

Koska tammukkakysymyksen hyväksymisen esteenä viranomaiselle on kirjaus kalastuslaissa, kirjausta tulee asetuksin täsmentää siten, että tammukkakysymys on hyväksyttävissä kalastusalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa.